

Käsiteltävä tässä kokouksessa

3

**Kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunto valtuustoaloitteesta,
joka koskee väljien tonttien valjastamista kaupunkiviljelyyn (b-asia)**

HEL 2012-013818 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunkisuunnittelulautakunta päättäneen antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Maailman suurkaupungeissa on trendinä luonnonläheinen urbaani elämäntyyli. Käynnissä on monenlaisia luomu- ja lähiruokahankkeita, joiden myötä monet kaupunkilaiset ovat innostuneet hyötyviljelystä. Helsingissä perinteinen siirtolapuutarha- ja viljelypalstaviljely on nykytilanteessa viherkattoja ja -lavoja taloudellisempi ja ekologisempi ratkaisu hyödyntäessään maanvaraista viheraluetta ja olemassa olevia rakenteita. Myös yksityisillä tonteilla tapahtuvan kaupunkiviljelyn edistämistä on etunsa. Hyötyviljely elävöittää kaupunkikuvaa, tarjoaa mahdollisuuksia lähiruuan tuottamiseen, käsillä tekemiseen ja luontokokemuksiin kaupungissa.

Kaupungissa tapahtuva hyötyviljely on monin tavoin kannatettava asia. Periaatteessa asemakaavat eivät aseta esteitä tonteilla tapahtuvalle pienimuotoiselle kaupunkiviljelylle. Hyötykasveja voi nykyisin viljellä niin omakoti-, rivi- kuin kerrostalojen piholla, terasseilla ja parvekkeilla. Kerrostalojen pihojen istutettavia tontinosia voidaan hyödyntää tähän tarkoitukseen. Kerrostaloyhtiöt voivat halutessaan käyttää pihojaan hyötyviljelyyn. Kaupunkiviljelystä kiinnostuneet asukkaat, taloyhtiöt ja yhdistykset voivat olla aktiivisia ja etsiä kaupunkiviljelyyn sopivia alueita ja esittää niiden ottamista viljelykäyttöön. Myös kaupungin vuokratilojen pihoilta voisi suunnitella hyötykasveille ja hedelmäpuille sopivia alueita, joita asukkaat voisivat itse viljellä.

Asemakaavan mahdollisuudet edistää kaupunkiviljelyä ovat rajoitetut etenkin jo rakennettujen alueiden osalta. Väljien lähiöiden ja asuinalueiden tiivistämis- ja korjaushankkeissa voidaan kuitenkin etsiä kaupunkiviljelyyn sopivia puisto- ja piha-alueita sekä selvittää parvekkeiden, terassien ja kattojen korjaus- tai uudistustöiden yhteydessä niiden sopivuutta hyötyviljelykäyttöön. Näin voidaan kohentaa myös alueiden kaupunkikuvaa ja toiminnallista viihtyisyyttä. Ns. joutomaina pidetyt alueet saattavat olla esim. luonnonmukaisia viheraluekaistaleita, jotka toimivat viheryhteyksinä puistoalueelta toiselle, liikenteen suojaviheralueita, rakentamattomia tontteja tai vajaakäyttöisiä pysäköintialueita. Joutomaat ovat siten myös

eriluonteisia esi- ja kantakaupungissa. Suojaviheralueita lukuun ottamatta osa niistä saattaa soveltua pysyvään tai väliaikaiseen kaupunkiviljelykäyttöön. Rakennusvirasto vastaa hallinnoinnista ja toteutuksen suunnittelusta yleisillä alueilla. Joutomaiksi koetut alueet ovat myös potentiaalisia täydennysrakentamisalueita kaupunkirakennetta tiivistettäessä.

Muutamissa tehdyissä ja parhaillaan tekeillä olevissa asemakaavoissa on otettu huomioon myös hyötyviljelyn näkökulma. Esimerkiksi Vuosaaren Omenamäen uuden pientaloalueen asemakaavassa edellytettiin jo kymmenen vuotta sitten yhden hedelmäpuun istuttamista kutakin asuinrakennusta kohden. Eko-Viikissä on asunnoille kaavoitettu omia kasvihuoneita, pihoja sekä asuntojen läheisyyteen asukkaille tarkoitettuja viljelypalstoja.

Asemakaavamääräyksillä voidaan tiivistyvissäkin kaupunkirakenteessa edistää pienien pihojen tai puistoalueiden kaupunkiviljelykäyttöä. Esimerkiksi Honkasuolle suunnitellun 1 500 asukkaan kaupunkikylän asemakaavassa on varattu asuinkorttelin viereiseen puistoon vanhalle peltoalueelle viljelypalsta-alue. Kuninkaantammen asemakaavaehdotuksessa puolestaan edellytetään, että tiiviisti rakennettavan keskusta-alueen keskeisestä puistosta varataan tilaa kaupunkiviljelyyn. Lisäksi alueen asuinrakennusten korttelialueilla tulee rakentamattomat tontinosat ja ne osat pihakannesta, joita ei käytetä leikkipaikkoina tai kulkuteinä, säilyttää luonnonmukaisina, osoittaa asukkaiden viljelyalueeksi tai istuttaa. Istutuksissa tulee käyttää joko alueen luontaista kasvillisuutta ja luonnonpuita tai hyötykasveja ja hedelmäpuita tai viherkattaita. Julkisiin rakennuksiin sekä kaikkiin yksikerroksisiin rakennusten osiin ja katoksiin edellytetään viherkattojen rakentamista.

Korkean rakentamisen ja pieniä pihoja kompensoivien kattoterassien yleistyessä tulee kattomaisema yhä tärkeämpään rooliin kaupungin viihtyisyyden lisääjänä, samoin kuin hyötyviljelyn mahdollistajana. Kaupungin viherkattostrategia on tarkoitus laatia virastojen yhteistyönä. Tässä yhteydessä voidaan myös selvittää mahdollisuutta viherkattojen hyötyviljelykäyttöön. Viherkattojen käyttö hyötyviljelyyn vaatii kuitenkin erityishuomiota ja -investointeja mm. kastelu- ja turvallisuushaasteisiin vastaamiseksi.

Kaupunkisuunnitteluvirasto ja -lautakunta pyrkivät omalta osaltaan luomaan edellytyksiä kaupunkiviljelylle asemakaavoituksen keinoin niin väljästi rakennetuilla vanhoilla asuinalueilla kuin uusilla tiiviimmin rakennetuilla asuinalueilla.

Esittelijä

Valtuustoaloite

Postiosoite
PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite
Kansakoulukatu 3
Helsinki 10
www.hel.fi/kaupunkisuunnittelu

Puhelin
+358 9 310 1673
Faksi
+358 9 310 37409

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Valtuutettu Maija Anttila ja 9 muuta valtuutettua ovat 10.10.2012 tehneet seuraavan aloitteen:

Kaupunkilaisten innostus omaehtoiseen viljelyyn ja lähiruoan tuotantoon on positiivista. Näitä mahdollisuuksia pitää tukea myös kaupungin toimesta. Yhtenä mahdollisuutena olisi selvittää, miten kerrostalojen tai rivitalojen väljille tonteille tai tonttien välisille ns. joutomaille voitaisiin luoda kaupunkiviljelyn mahdollisuuksia.

Allekirjoittaneet valtuutetut esittävät, että kaupunki tutkii miten taloyhtiöitä voitaisiin innostaa omien tonttiansa tai tonttien välisten maakaistaleiden viljelyyn tai puutarhapalstoihin.

Lausuntopyyntö

Hallintokeskus on pyytänyt kaupunkisuunnittelulautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 1.3.2013 mennessä ja määräaika on jatkettu 12.3.2013 asti.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Maria Jaakkola, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37244
maria.jaakkola(a)hel.fi
Liisa Kuokkanen-Suomi, suunnittelija, puhelin: 310 37362
liisa.kuokkanen-suomi(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Anttila Maija valtuustoaloite Kvsto 10.10.2012 asia 38